

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Analýza prostupnosti azylových domů v Olomouckém kraji

únor 2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Základní informace

Název projektu: Centrum podpory a rozvoje aktivit směřujících k desegregaci v území

Číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_004/0003844

Název výstupu: Analýza prostupnosti azylových domů v Olomouckém kraji

Typ výstupu: Dílčí datový a analytický výstup

Datum vyhotovení: únor 2025

Řešitelský tým: Mgr. Kristýna Rezek
Ing. Eliška Buociková
Bc. Renata Rapčáková
a kolektiv ASZ

Úvod

V rámci dlouhodobé spolupráce, kterou Agentura pro sociální začleňování rozvíjí se zástupci krajských úřadů České republiky, byla v Olomouckém kraji identifikována potřeba vzájemné kooperace v oblasti řešení otázky dostupnosti a kvality bydlení pro všechny společenské skupiny. Projevem i dopadem nedostatečné kapacity dostupného standardního bydlení (a zároveň nedostatku návazných nejenom sociálních služeb nezbytných pro úspěšné zabydlování lidí, jejichž životní situace vyžaduje komplexní podporu) je i velká poptávka po ubytování v azylových domech, často se vyskytující opakované pobyty klientů v nich a/nebo pobyty překračující zákonem doporučený jeden rok.

Abychom mohli uvažovat o řešení jakéhokoli problému, je třeba nejprve znát jeho úplný rozsah, hloubku a závažnost, jeho příčiny a dopady. Stejně tak je tomu v případě azylového bydlení. V současné době jsou informace a data o činnosti azylových domů pravidelně shromažďována ve velkém množství na úrovni krajské i celostátní pod hlavičkou Ministerstva práce a sociálních věcí. Známe kapacity azylových domů i jejich každoroční naplněnost. Co však vykazovaná data neposkytují, jsou údaje (byť anonymizované) o jednotlivých klientech, z nichž by bylo možné zjistit, jaké množství lidí se do azylových domů vrací opakovaně a jak dlouho zde lidé žijí. Přitom právě informace o skutečných potřebách cílové skupiny a jejích možnostech řešit svoji životní situaci jsou klíčové pro nastavení odpovídající a efektivní formy podpory. Vzhledem k tomu, že provozovatelé azylových domů ani orgány veřejné správy nepřiznávají všem klientům jedinečný osobní identifikátor, který by si klient „nesl“ s sebou napříč všemi azylovými domy (a případně dalšími sociálními službami), není možné sledovat cestu jednotlivců po jednotlivých službách a vyhodnotit tak návratnost klientů do zařízení azylových domů, respektive úspěšnost dlouhodobých a trvalých přesídlení do jiných forem bydlení. Kvůli nedostatečným informacím o cílové skupině tak v současné době není možné vyhodnotit ani dostatečnost kapacity azylových domů, ani smysluplnost nastavené délky doby, po kterou klienti obvykle mají dostávat tuto formu podpory.

Pro zjištění úplného rozsahu problému opakovaných a prodlužovaných pobytů klientů v azylových domech by bylo třeba dlouhodobě sledovat pohyb jednotlivců na území celé České republiky. **Ve spolupráci s Krajským úřadem Olomouckého kraje předkládáme návrh možného způsobu sledování pohybu klientů azylových domů při zachování jejich naprosté anonymity, a to v současných podmínkách a pravidlech sběru a sdílení údajů o klientech. Cílem tohoto textu je popsat první a pilotní fáze shromažďování těchto dat na úrovni jednoho kraje a ukázat, že tuto metodu lze replikovat i v jiných územích.**

Je třeba zdůraznit, že pro navrhovaný a v Olomouckém kraji realizovaný způsob sběru dat je zcela nezbytná spolupráce místního Krajského úřadu a provozovatelů azylových domů. Naše spolupráce s Olomouckým krajem je realizována především prostřednictvím pracovníků Odboru sociálních věcí, konkrétně Oddělení plánování sociálních služeb a Oddělení sociální pomoci. Pilotní sběr dat jsme realizovali díky ochotné spolupráci Charity Olomouc.

Výzkum

Příprava

Pracovní skupina složená z pracovníků Agentury pro sociální začleňování a pracovníků Krajského úřadu Olomouckého kraje si jako základní cíl společného úsilí vytyčila najít způsob, jak v současných podmínkách, s daty, která jsou k dispozici, zjistit, kolik klientů azylových domů v kraji v nich pobývá opakovaně a jak dlouho v nich lidé obvykle žijí. V průběhu diskuse se ukázalo, že Krajský úřad se o zodpovězení této otázky pokoušel opakovaně, avšak vzhledem k tomu, že nedisponuje dostatkem vstupních dat, především jedinečným identifikačním kódem jednotlivců, jsou jeho zjištění sice relevantní, neboť do značné míry napovídají, jak situace reálně vypadá, avšak jsou dílčí a nekompletní.

Prvním krokem bylo zjistit, zda nějaký jiný subjekt – azylové domy nebo Ministerstvo práce a sociálních věcí – používá k označení svých klientů jedinečný identifikátor. Na základě našich zjištění Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) nemá k dispozici osobní údaje klientů služeb ani žádný jejich identifikační kód, což situaci dále komplikuje. Nejvhodnějším identifikátorem se v tomto případě jeví rodné číslo. S ohledem na ochranu osobních a citlivých údajů by však bylo možné (a stále velmi efektivní) použít pouze část rodného čísla, konkrétně jeho první dvě číslice, které označují rok narození, a poslední čtyři číslice (po lomítku). Díky tomu, že z této části rodného čísla lze vytvořit více než třicet variant kompletního rodného čísla, tato metoda poskytuje dostatečně anonymizovaný osobní kód. Největší výhodou tohoto přístupu je samozřejmě celoživotní platnost a neměnnost tohoto kódu (s výjimkou případů, kdy osoby získávají české občanství až v průběhu života).

Rodná čísla většina azylových domů ale nevyužívá ani neuchovává, což situaci ještě více komplikuje. Bylo tedy nutné vyvinout způsob, jak vytvořit unikátní identifikační kód pro každého jednotlivého klienta azylových domů v Olomouckém kraji. Vzhledem k tomu, že všechny azylové domy shromažďují základní údaje, jako je jméno, příjmení a datum narození, naše úvahy směřovaly k vytvoření unikátních identifikačních kódů

kombinací těchto údajů. Pokud budou osobní údaje správně uvedeny a bude použit jednotný kódovací postup, vytvoří se identifikační kód unikátní pro každého klienta, který bude stejný, bez ohledu na to, z které databáze azylového domu je tento kód generován. To nám umožní sledovat pohyb jednotlivých klientů mezi azylovými domy v celém kraji, což by vedlo k lepší koordinaci služeb a efektivnějšímu zajištění potřeb těchto klientů. Tento způsob vytváření identifikačních kódů však není ideální, protože změny v příjmení (případně i jméně) klientů mohou vést k situaci, kdy dvě různá ID budou považována za dvě osoby, přestože se jedná o stejného člověka, a tento fakt nebude možné odhalit. I přesto, že se jedná o riziko vzniku drobných chyb, jsme vzhledem k absenci lepších alternativ rozhodli toto řešení přijmout.

Při zvažování způsobu práce s klientskými daty jsme kladli mimořádný důraz na jejich ochranu a zamezení přístupu nepovolaných osob. Proto jsme se rozhodli pro zavedení dvoufázového kódování, které zvyšuje úroveň bezpečnosti těchto dat. V první fázi jsou osobní údaje klientů zakódovány prostřednictvím speciálně vytvořené aplikace, která generuje číselný kód. Tento krok vykonávají pracovníci jednotlivých azylových domů, což zajišťuje, že osobní údaje zůstanou přístupné pouze těm, kteří je mají zpracovávat, a tím se zachová vysoká úroveň důvěrnosti. Ve druhé fázi zástupci Krajského úřadu a Agentury kódují číselné kódy klientů v excelové tabulce, která obsahuje naprogramovanou hashovací funkci. Tímto způsobem se zajistí, že původní osobní údaje zůstanou chráněny a jakákoli manipulace s nimi bude minimalizována.

Předmětem diskuse byl také rozsah dat, která budou požadována od azylových domů. Původně jsme plánovali získat o každém klientovi následující informace:

- pohlaví
- doba pobytu v azylovém domě
- typ ubytování, ze kterého klient přichází
- země původu
- kraj a adresa předchozího pobytu
- typ ubytování, do něhož klient z azylového domu odešel

- název státu a adresa, kam klient odešel
- zda je v domě s dětmi či partnerem/partnerkou

Ve snaze nezatěžovat azylové domy tímto výzkumem nadměrně jsme přistoupili k omezení rozsahu a rozhodli jsme se pro zjišťování následujícího:

- pohlaví
- doba pobytu v azylovém domě
- počet dětí přebývajících zde s rodičem

Co se týče časového rámce, soustředíme se na období posledních pěti let, tedy od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2023. Sběr dat za kratší časové období by neumožnil zachytit všechny informace o těch klientech, kteří se do azylových domů vracejí dlouhodobě nebo opakovaně v průběhu let.

Po sběru dat bude následovat kvalitativní část výzkumu, která bude založena na rozhovorech s pracovníky azylových domů, jejichž odborné zkušenosti doplní datovou analýzu o cenné informace a poznatky z praxe, především v oblastech, kde dostupná data nemají dostatečnou výpovědní hodnotu.

Harmonogram práce byl stanoven následovně:

1. Vytvoření aplikace Generátor ID pro tvorbu unikátních identifikátorů
2. Vytvoření tabulky v Excelu pro vyplnění daty klientů azylovými domy
3. Oslovení Charity Olomouc a žádost o pilotní sběr dat klientů jejich azylových domů
4. Vytvoření tabulky v Excelu s vytvořeným makrem pro druhou fázi kódování
5. Pilotní sběr dat v Charitě Olomouc
6. Vyhodnocení pilotního sběru dat
7. Převzetí dat od Charity Olomouc
8. Druhá fáze kódování

9. Vyhodnocení přípravné fáze výzkumu
10. Příprava aplikace výzkumu na všechny azylové domy v Olomouckém kraji
11. Realizace sběru dat v azylových domech
12. Analýza dat
13. Kvalitativní část výzkumu
14. Analytický výstup a doporučení dalšího postupu

Technické řešení

Aplikace **Generátor ID** funguje na principu algoritmu, který dynamicky generuje řetězce čísel a písmen na základě zadaných údajů, konkrétně jména, příjmení a data narození klienta. Tento proces je navržen tak, aby byl rychlý, efektivní a přehledný, což umožňuje uživatelům snadno a bezpečně generovat jedinečné identifikátory pro každého klienta. Aplikace využívá širokou škálu technologií a principů, které zajišťují její správné fungování a zároveň dbají na bezpečnost a ochranu osobních údajů.

Technologie a principy aplikace

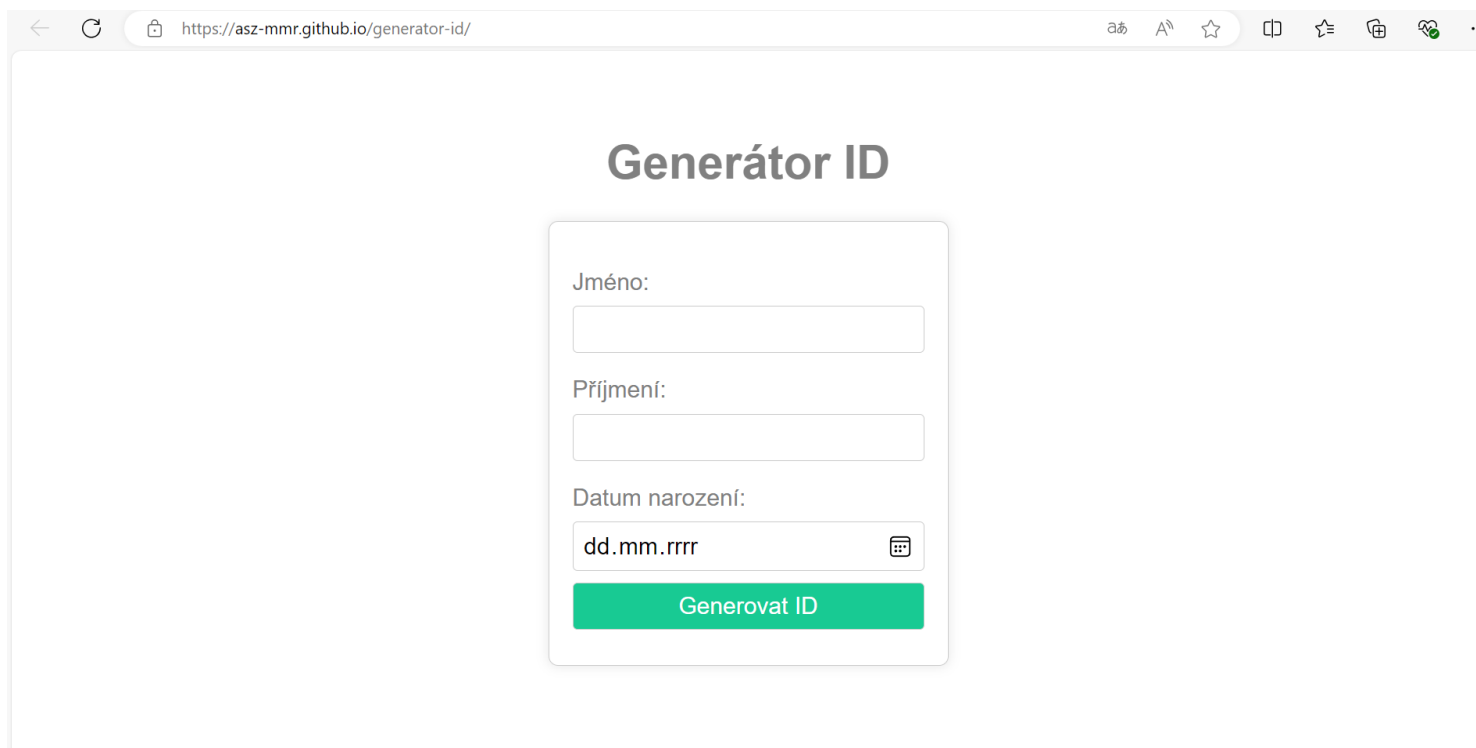
- **HTML a CSS:** Struktura a základní design aplikace jsou vytvořeny pomocí HTML a CSS. HTML je používáno k vytvoření základních prvků uživatelského rozhraní, jako jsou textová pole, tlačítka a formuláře, zatímco CSS se stará o vzhled těchto prvků. Zajišťuje, že aplikace je vizuálně přitažlivá a zároveň přehledná. Design je minimalistický, což umožňuje zaměření na funkcionalitu a snadnou interakci s aplikací. Díky tomu uživatelé mohou aplikaci snadno ovládat, aniž by se museli potýkat s příliš složitým nebo zahlcujícím rozhraním. Cílem bylo vytvořit intuitivní a jednoduché uživatelské prostředí, které nebude odvádět pozornost od samotné úlohy generování unikátních identifikátorů.
- **JavaScript:** Jádrem aplikace je programovací jazyk **JavaScript**, který zajišťuje dynamické generování identifikačních kódů a interaktivitu aplikace. JavaScript v aplikaci plní několik klíčových funkcí:

- **Ověření vyplněných údajů:** Před vygenerováním identifikačního kódu aplikace nejprve ověří, že uživatel vyplnil všechna povinná pole (jméno, příjmení, datum narození). V případě, že některé údaje chybí, aplikace upozorní uživatele na nedostatek a požádá ho o doplnění chybějícího údaje.
 - **Automatické zpracování písmen bez diakritiky:** Aplikace pracuje automaticky s písmeny bez diakritiky, což minimalizuje potenciální chyby způsobené různými verzemi písmen a zajišťuje, že generovaný kód bude vždy konzistentní.
 - **Generování kódu:** Na pozadí aplikace je implementován algoritmus, který zadané údaje převede na řetězec čísel a písmen, jenž se následně pomocí mapovací tabulky převádí na jedinečný číselný kód pro každého klienta.
 - **Interaktivní generování ID:** Po stisknutí tlačítka „Generovat ID“ se okamžitě zobrazí výsledný číselný kód, což uživatelský proces velmi zjednodušuje.
 - **Vyčištění polí po generování:** Po vygenerování identifikačního kódu aplikace automaticky vyčistí všechna vstupní pole, aby uživatel mohl ihned zadat nové hodnoty pro generování dalšího kódu.
 - **Bez uchovávání osobních údajů:** Aplikace není propojena s žádnou databází, což znamená, že žádná zadaná data klientů nejsou uchovávána. Tento přístup výrazně zvyšuje úroveň ochrany osobních údajů a snižuje riziko jejich zneužití.
- **GitHub Pages:** Aplikace je hostována na platformě **GitHub Pages**, což je služba, která umožňuje snadné publikování statických webových stránek přímo z repozitáře na GitHubu. Tento způsob hostování je ideální pro aplikace jako **Generátor ID**, protože umožňuje rychlé nasazení aplikace bez nutnosti složité konfigurace serveru. GitHub Pages také zajišťuje snadnou správu verzí aplikace, což je nezbytné pro údržbu a pravidelné aktualizace.
- **Vývoj a verzování:** Aplikace byla vyvinuta a verzována pomocí nástrojů **Git** a **GitHub**. Na počátku vývoje byla vytvořena kostra aplikace, která zahrnovala základní strukturu HTML a její vzhled pomocí CSS. Jakmile byla tato základní verze hotova, následovalo přidání funkcionality prostřednictvím **JavaScriptu**, což umožnilo dynamické generování ID. Vývoj byl postupný a iterativní, přičemž

každá nová verze aplikace byla testována na základě předem definovaných testovacích scénářů. Výsledky těchto testů a zpětná vazba od uživatelů vedly k dalším úpravám a zlepšení aplikace, čímž se neustále zvyšovala její stabilita a uživatelská přívětivost. Každá verze aplikace byla pečlivě zaznamenána v repozitáři na GitHubu, což umožnilo jednoduchou správu verzí a sledování všech změn během vývoje.

Aplikace **Generátor ID** tak představuje efektivní, bezpečné a snadno použitelné řešení pro generování unikátních identifikačních kódů pro klienty azylových domů, přičemž zajišťuje vysokou úroveň ochrany osobních údajů a přehlednosti pro uživatele.

Aplikace Generátor ID před vyplněním údajů klienta:

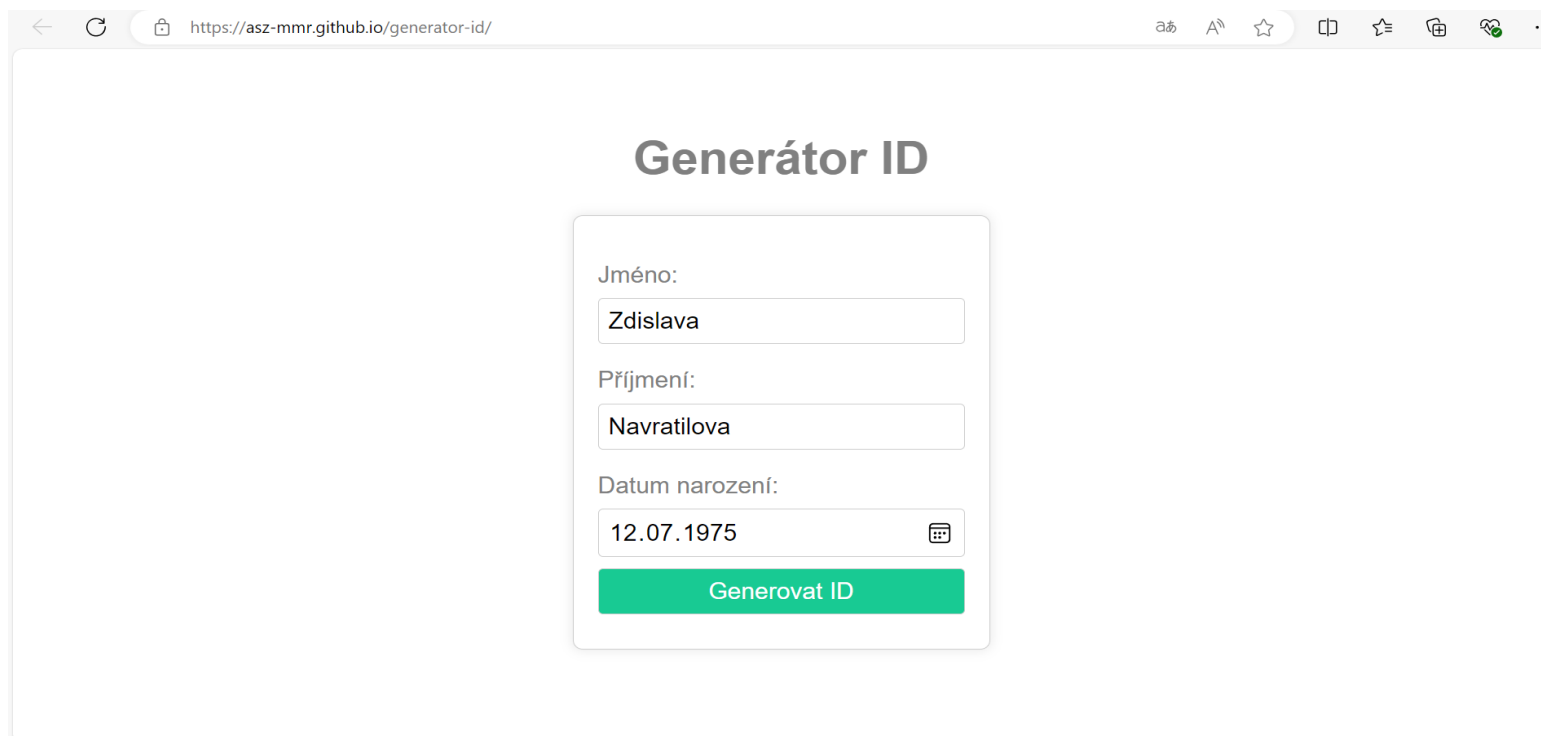

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying <https://asz-mmr.github.io/generator-id/>. The page title is "Generátor ID". The main content area features a form with the following fields:

- Jméno:** A text input field.
- Příjmení:** A text input field.
- Datum narození:** A date input field with a placeholder "dd.mm.rrrr" and a calendar icon.

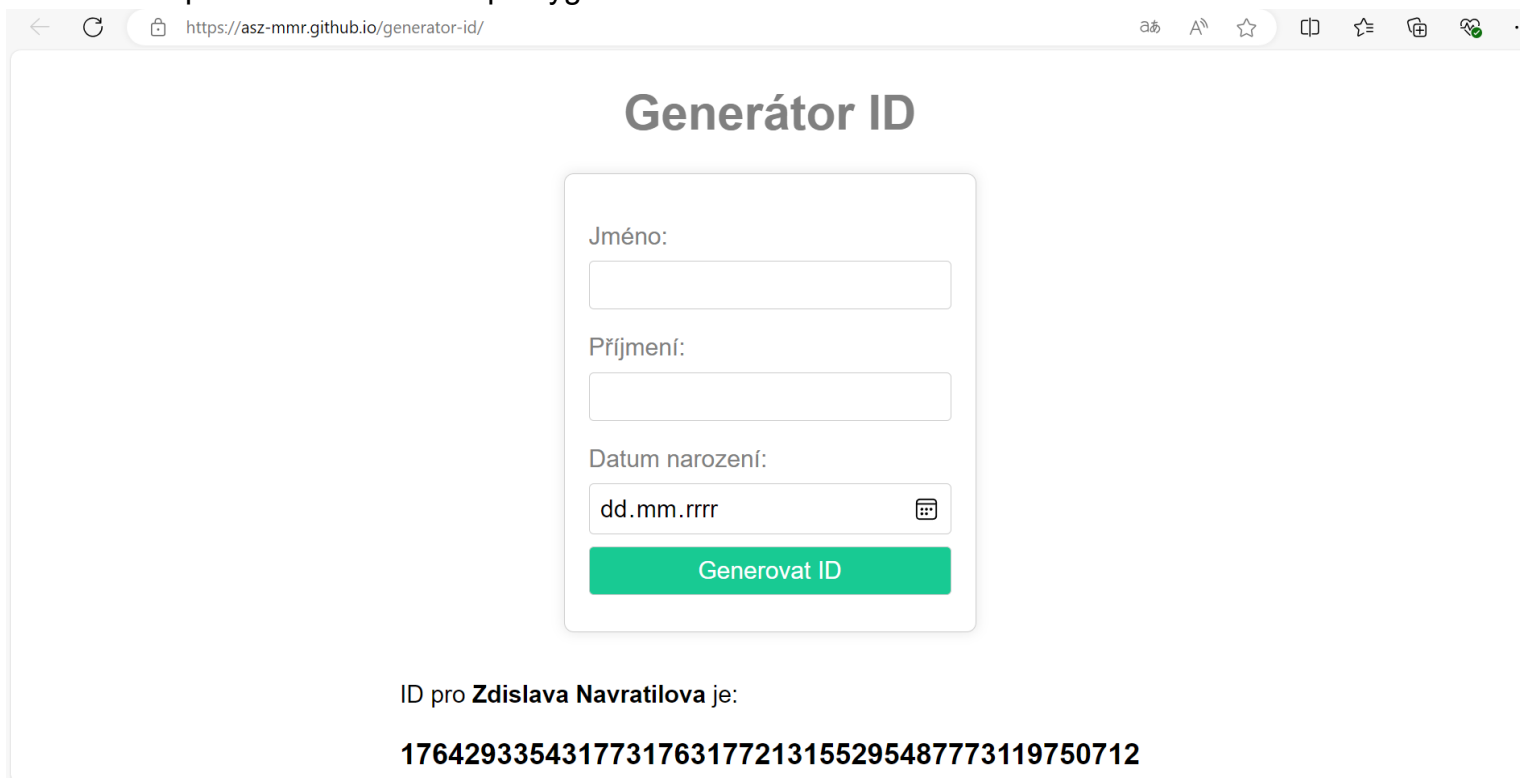
Below the input fields is a green button labeled "Generovat ID".

Aplikace Generátor ID po uvedení údajů klienta (pozn.: ilustrační údaje jsou smyšlené):

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://asz-mmr.github.io/generator-id/>. The page title is "Generátor ID". The form contains three input fields: "Jméno:" with the value "Zdislava", "Příjmení:" with the value "Navratilova", and "Datum narození:" with the value "12.07.1975". A green button labeled "Generovat ID" is at the bottom of the form.

Aplikace Generátor ID po vygenerování unikátního identifikačního kódu:

The screenshot shows the same web browser window, but the form fields are now empty. The "Datum narození:" field shows a placeholder "dd.mm.rrrr". The green button "Generovat ID" remains at the bottom. Below the form, the text "ID pro **Zdislava Navratilova** je:" is displayed, followed by the generated ID: **1764293354317731763177213155295487773119750712**.

Tabulka Excel připravená pro azylové domy k vyplnění údajů o klientech je navržena tak, aby usnadnila sběr a ochranu osobních informací. Obsahuje několik klíčových sloupců, které usnadňují organizaci dat a zároveň zabezpečují anonymitu klientů. Prvním krokem je, že tabulka obsahuje předvyplněné sloupce, které identifikují konkrétní sociální službu, jako je název poskytovatele a identifikátor sociální služby, které umožňují jasnou identifikaci služby, která poskytuje pomoc konkrétnímu klientovi. Tento krok je důležitý pro následnou analýzu a zajištění, že data jsou správně přiřazena k příslušným poskytovatelům.

Další sloupec slouží pro zanesení ID vygenerovaného aplikací Generátor ID, což je unikátní identifikátor každého klienta, který umožňuje sledovat jednotlivé klienty bez zmiňování jejich osobních údajů. Tabulka dále obsahuje sloupce pro základní údaje o klientovi, jako je pohlaví, což je důležitý údaj pro analýzu demografických charakteristik, začátek pobytu a konec pobytu, které poskytují informace o délce pobytu klientů v azylových domech, a přítomnost dětí klienta v azylovém domě, což pomáhá sledovat, zda jsou s klientem ubytovány i jeho děti, a v případě potřeby provádět další analýzu. Kromě toho tabulka obsahuje také sloupec pro počet dětí, který umožňuje získat přehled o tom, jaký je celkový počet dětí, které se nacházejí v daném azylovém domě v určitém období.

Tabulka je vybavena makrem, které obsahuje kryptografický algoritmus SHA-256, jehož cílem je zajištění druhého stupně zabezpečení osobních údajů klientů. Tento algoritmus umožňuje bezpečně zakódovat data a zamezit přístupu nepovolaných osob k citlivým informacím. V prvním sloupci tabulky je nutné zkopírovat ID klientů vytvořená aplikací Generátor ID. Tento krok je nezbytný pro zajištění unikátního a bezpečného identifikátoru každého klienta.

Ve druhém sloupci tabulky je automaticky spuštěn proces převodu těchto ID na hash SHA-256, což je způsob, jakým se originální identifikátor převádí na šifrovaný kód, který nelze zpětně dekodovat, a tím se zabezpečí ochrana osobních údajů. Do třetího sloupce se následně zkopírují hodnoty z druhého sloupce, což znamená, že veškerá osobní data jsou nyní chráněná a anonymizovaná. Jakmile jsou data převáděna na hash SHA-256,

je možné smazat první dva sloupce tabulky, které obsahují původní ID, čímž je zajištěna maximální ochrana soukromí klientů.

Po tomto kroku tabulka obsahuje pouze kódy SHA-256, což je finální podoba identifikátoru, který bude použit pro další analýzu a sledování klientů bez možnosti zpětného přiřazení k původním osobním údajům. Tato anonymizovaná data jsou následně využívána pro sběr dalších údajů, které poskytují azylové domy. V dalších sloupcích tabulky jsou uvedeny data získaná od azylových domů, která zahrnují konkrétní informace o pobytu klientů, jejich přítomnosti a počtu dětí, což umožňuje provádět analýzu bez jakéhokoli porušení soukromí.

Celý proces je navržen tak, aby byla zajištěna co nejvyšší úroveň ochrany osobních údajů a zároveň umožnil efektivní sběr a analýzu dat, která jsou nezbytná pro zlepšení sociálních služeb poskytovaných azylovými domy. Díky použití silného kryptografického algoritmu a důkladné anonymizaci dat je proces nejen bezpečný, ale i plně v souladu s předpisy na ochranu osobních údajů.

Tabulka pro druhou fázi kódování (pozn.: ID vygenerované z aplikace byla pro ilustrační potřeby tohoto dokumentu upravena, nejedná se tedy o ID skutečných klientů azylových domů):

Pilotní sběr dat

Realizovali jsme prvních devět kroků plánovaného výzkumného postupu:

1. Vytvoření aplikace Generátor ID pro tvorbu unikátních identifikátorů
2. Vytvoření tabulky v Excelu pro vyplnění daty klientů azylovými domy
3. Oslovení Charity Olomouc a žádost o pilotní sběr dat klientů jejích azylových domů
4. Vytvoření tabulky v Excelu s vytvořeným makrem pro druhou fázi kódování
5. Pilotní sběr dat v Charitě Olomouc
6. Vyhodnocení pilotního sběru dat
7. Převzetí dat od Charity Olomouc
8. Druhá fáze kódování
9. Vyhodnocení přípravné fáze výzkumu

Po vytvoření aplikace Generátor ID a tabulky pro vyplnění dat jsme přistoupili k oslovení Charity Olomouc, která projevila ochotu se podílet na pilotní fázi výzkumu a souhlasila se spoluprací, přestože šlo o práci nad rámec jejích běžných povinností. Charita ochotně vyplnila údaje o klientech svých tří azylových domů, kteří pobývali v těchto zařízeních v letech 2019–2023. Tento krok byl klíčový pro zahájení sběru dat, který měl zásadní význam pro ověření funkčnosti navržené metody sběru a ochrany údajů.

Následně proběhla schůzka zástupců Charity Olomouc, Krajského úřadu a Agentury pro sociální začleňování, která poskytla prostor pro reflexi celého výzkumného záměru a zhodnocení dosavadního postupu sběru dat. Tato schůzka se zaměřila na vyhodnocení, jak efektivně a bezpečně byly údaje shromážděny, a zda byla aplikace Generátor ID použita správně. V průběhu setkání se ukázalo, že v rámci běžného pracovního úvazku nebyl nikdo z pracovníků Charity Olomouc schopen se plně věnovat sběru dat, protože pro tuto činnost neměli dostatečnou kapacitu. Charita se s tímto problémem vypořádala uzavřením dohody o provedení práce (DPP) se stávající

zaměstnankyní, která se výhradně věnovala práci s daty. Tento proces jí zabral celkem přibližně 20 hodin.

Po převzetí dat, která byla zaslána ve formě tří oddělených tabulek (každý azylový dům měl svou vlastní tabulku), bylo nutné provést druhou fázi kódování ID klientů. Tato fáze zahrnovala převod zadaných údajů na anonymizované kódy, což bylo provedeno pomocí kryptografického algoritmu SHA-256. Jelikož nastavení práv počítačové sítě Krajského úřadu neumožňuje jeho pracovníkům používat soubory Excel s nastavenými makry, byla tato fáze svěřena pracovníkům Agentury pro sociální začleňování. Přestože tento krok znamenal určité logistické komplikace, byl úspěšně dokončen a umožnil pokračování výzkumu.

Pilotní část výzkumu probíhala až na několik drobných technických komplikací bez větších problémů. Ověřili jsme, že navržený postup sběru a zpracování dat je funkční a reálně aplikovatelný v praxi. Z pilotní fáze však vyplynulo několik faktorů, které nejsou zcela příznivé pro budoucí fáze výzkumu. Především se ukázal problém velké časové náročnosti pro azylové domy, které pro sběr dat musí vyčlenit pracovníky. Vzhledem k povinnostem, které mají zaměstnanci azylových domů v rámci svých standardních pracovních úvazků, je těžké zajistit, aby mohli věnovat desítky hodin navíc právě této aktivitě. Někteří provozovatelé azylových domů pravděpodobně nebudou schopni hradit dodatečné náklady spojené s výzkumem.

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) nemá přístup k potřebným osobním údajům klientů, nezbyváá než je získat přímo od azylových domů. S každým z provozovatelů bude nutné prodiskutovat možnosti, jak tuto situaci vyřešit. V případě, že některý z nich nebude mít dostatečnou lidskou nebo finanční kapacitu k realizaci sběru dat, je možné zvážit externího pracovníka, který by osobní údaje zpracovával přímo v sídle provozovatele. Tento pracovník by byl vázán přísnými pravidly mlčenlivosti a jasně definovaným rozsahem práce s osobními údaji klientů, což by zajistilo, že data nebudou neoprávněně přenášena.

Další výzvou se ukázalo být načasování sběru dat. Vzhledem k vysoké administrativní zátěži, které azylové domy čelí na začátku roku, se realizace sběru dat v první polovině

roku jeví jako příliš náročná. V létě a během vánočních prázdnin pak azylové domy čelí personálním výpadkům a omezené kapacitě. Jakmile se přiblíží zima, nastává nejrušnější část roku pro přímou a terénní práci. Nejvhodnějším obdobím pro realizaci sběru dat se tedy ukazuje být brzký podzim, kdy jsou pracovníci azylových domů flexibilnější a mohou se lépe soustředit na administrativní úkoly, což by mělo usnadnit celý proces a zároveň přispět k vyšší kvalitě shromážděných informací. To znamená, že pro efektivní realizaci výzkumu bude klíčové správně zvolit časový rámec a spolupracovat s azylovými domy na nalezení ideálních podmínek pro sběr dat.

Závěr a doporučení

Dalším (a jak pilotní sběr dat ukázal, mimořádně důležitým) krokem bude otevřená diskuse se všemi azylovými domy v Olomouckém kraji, důkladné vysvětlení výzkumného záměru a přínosu jeho výsledků pro zúčastněné subjekty. Je nezbytné, aby azylové domy měly jasnou představu o tom, jak mohou benefity výzkumu pozitivně ovlivnit nejen jejich fungování, ale i samotné klienty. Protože účast a spolupráce azylových domů ve výzkumu je zcela dobrovolná a účastníkům přináší krátkodobě větší pracovní zátěž, je také třeba v případě potřeby nabídnout podporu, například při zpracovávání dat klientů, jak bylo zmíněno výše. Dále bude následovat sběr dat od ostatních azylových domů, analýza dat a trasování klientů na území Olomouckého kraje, kvalitativní výzkum ve formě expertních rozhovorů s odborníky z azylových domů a vytvoření komplexní analýzy problematiky prostupnosti azylových domů v kraji.

V současné době nám není znám způsob, jak pobyty jednotlivých (avšak anonymizovaných!) klientů vytrasovat jinak než námi navrženým způsobem, uvědomujeme si však, že tento způsob je poněkud krkolomný, a především značně zatěžuje azylové domy, od nichž data žádáme. Agentura pro sociální začleňování a Krajský úřad Olomouckého kraje proto společně pracují na zavedení identifikačních kódů klientů v rámci standardního vykazování individuálních projektů sociálních služeb. Potřebná data o klientech a jejich ID by byla uchovávána dlouhodobě a průběžně by mohla být vyhodnocována migrační trajektorie klientů, aniž by azylovým domům přibyla další administrativní zátěž, což by značně usnadnilo jejich každodenní provoz.

Výše popsáný způsob sběru a zpracování dat o pohybu klientů azylových domů je s největší pravděpodobností přenositelný do všech krajů ČR. V ideálním případě, kdy by se podařilo zavést identifikační kód klientů z části rodného čísla, by bylo možné trasovat klienty na území celé ČR a získat tak komplexní celorepublikový obrázek o frekvenci a délce pobytů v azylových domech. Domníváme se, že úspěšné řešení komplikovaných životních situací jednotlivců i nalezení vhodných řešení společenských problémů je založeno na poznání celkového rozsahu problému, jeho příčin a důsledků. O azylovém bydlení, součásti problematiky dostupnosti bydlení, jednoho z hlavních problémů naší společnosti, by mělo být jednáno a rozhodováno na základě důkladné analýzy dat, která

poskytne relevantní a vědecky podložené informace pro tvorbu efektivních politik a opatření v této oblasti.

Tímto přístupem nejenže posílíme institucionální spolupráci, ale také vytvoříme lepší podmínky pro klienty azylových domů a zajistíme, aby jejich potřeby byly reflektovány v politických rozhodnutích.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

Tel.: +420 224 861 111 (ústředna)

Fax.: +420 224 861 333 (centrální)

www.mmr.cz